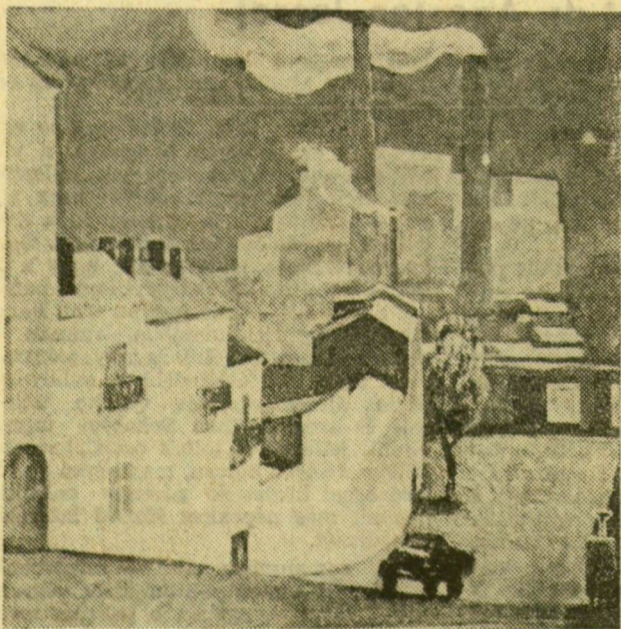


Odesszai festők



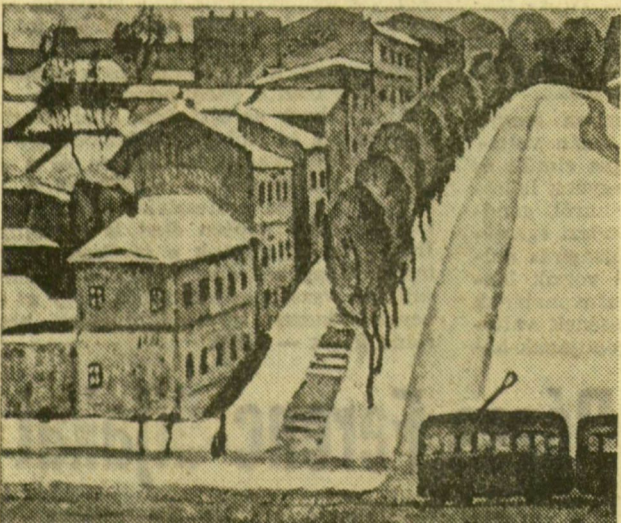
L. A. IVANOVICS

ERESZKEDŐ



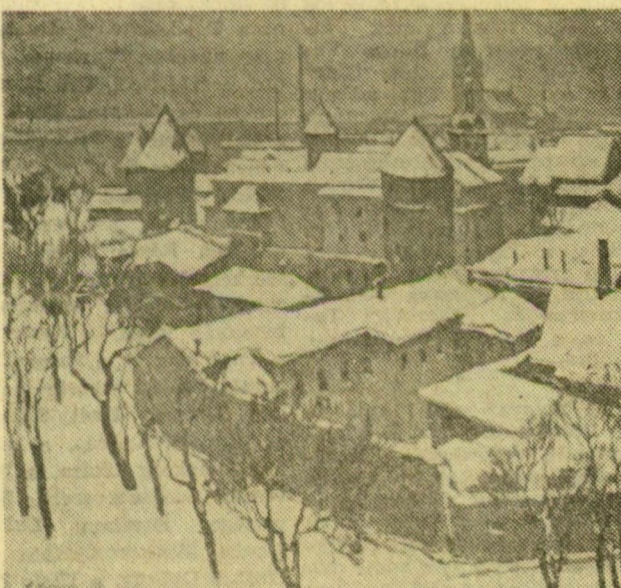
S. I. JAKOVLEVICS

ARCKÉP



S. A. NIKOLAJEVICS

TÁJ



K. G. ZINOVJEVICS A RÉGI TALLIN

Bárány Tamás

TAKARÉKOSSÁG

— Kedves hallgatóink — kezdi behízelgő hangon a rádióriporter, — itt vagyunk a Finomfa Vállalat dísztermében, ahol kedves ünnepségnek lesz tanúja a rádió: a kerületi takarékosági verseny első helyezettjének nyújtják át a kitüntetést a tanács kiküldöttéi. Rabugya János fűtőt érte a kitüntetés, a Finomfa Vállalat népszerű Rabugya bácsiját. Van még egy-két percünk az ünnepség kezdetéig, addig talán beszélgetünk el a vállalat igazgatójával. Kedves Kalabán kaptárs, hallhatnánk néhány szót a vállalat munkájáról? — S a mikrofont az igazgató szája elé tartja.

— Szívesen — biccent Kalabán igazgató. — A Finomfa Vállalat profilja legfőképp...

A riporter int, hogy ez nem kell. — Mindannyian azon igyekezünk, hogy teljes erőnkkel...

A riporter int, hogy ez sem kell; elvégre nem vagyunk már ötvenkettőben.

— Mi a vállalat munkájának lényege? — kérdi hirtelen, hogy segítsen a kínlódo embernek.

— Munkánk lényege — derül fel Kalabán arca —, hogy az igen értékes, és tegyük hozzá, igen drága trópusi topolyafát importáljuk a messzi Brazíliából, az Amazonas mellől. A fát feldolgozzuk, különféle finom, és külföldön igen keresett műtárgyakat készítünk belőle, majd egész termésünket exportáljuk.

— Ugyancsak külföldre? — kérdi a riporter.

— Ugyancsak külföldre.

— Gyönyörű munka! — sóhajt extázisban a riporter; annyiszor hallja odabent, hogy egyéni iz kell a riportokba. — És nyersanyagellátás?

— Köszönöm, megyeget. De talán nem is ez a fő nehézség; inkább a trópusi topolya árát említeném. Méregdrága —, de megéri! Képzett szakmunkásgárdánk az egész világon keresett műtárgyat készít belőle, mint említettem. Bátran mondhatom, hogy ez a fa nemcsak a világ messze legdrágább, de messze legszebb fája is!

— Nagyszerű! — lelkesedik a riporter. — Nem hallhatnánk valamit a fa áráról? Bizonyára ez is érdekli hallgatóinkat.

Kalabán mosolyog.

— Hát kérem, nem titok éppen: egy mázsa trópusi topolya körülbelül kétezzer dollárjába kerül a vállalatnak.

— Köszönöm szépen — mondja a riporter, és odább lép. — És most itt állunk

Rabugya bácsi mellett, hogy miután átvette ezt a szép kitüntetést és a vele járó kétszázforintos pénzjutalmat, mesélje el, hogyan érte el ezt a gyönyörű eredményt?

Rabugya bácsi — régi tévéző! — gyakorlati mozdulattal szájához húzza a mikrofont, s köszöri a torkán.

— Hát, amikor meghírdették a fűtők közti versenyt, no mondok, Rabugya, ezen te is részt veszel! Ismertették a feltételeket. Hát kérem, az első, ugye, az általános takarékoság a tüzelővel, a második: a Tüker-alágyújtóssal való különleges takarékoság. Ezt ellenőrzik a legszigorúbban, kérem, hetenkint jártak itt végette az ellenőrök, mert hogy ez a prémium legelső feltétele. És én itt értem el igen szép sikereket!

— Vagyis: mennyit takarított meg, Rabugya bácsi?

Az öreg kihúzza magát.

— Háromszáz Tüker-alágyújtóst, kérem!

— És hányat használt fel?

— Egyetlenegy! — kacint az öreg.

— Az őszön, amikor először befűtöttem.

— Csodálatos, csodálatos eredmény! — mondja ittasult hangon a riporter. — Háromszáz alágyújtós, kedves hallgatóink! Ez hatvan forint, csupán egyetlen fűtési évadban! Képzeliük el ezt az eredményt népgazdasági szinten: mi lenne, ha mind többen és többen vennék át ezt a nagyszerű kezdeményezést! Egy évben hat-száz, sőt hater ezer forint megtakarítás — csak ebben a kerületben, és csak Tüker-alágyújtóssal! Szédületes perspektíva, kedves hallgatóim! Egy új, nagyszerű kezdeményezést érzek kibontakozni a mai napon! No, és most már csak egyetlen kérdés: hogyan tudott mindig tüzet gyújtani, Rabugya bácsi?

Az öreg von a vállán.

— Hát tartottam... Nem engedtem teljesen kialudni, csak parázsra. Másnap aztán felszítottam a lángját.

— Szenzáció! — hörgi a riporter. — Micsoda új tudat! Ez már egészen új viszony a szocialista tulajdonhoz, kedves hallgatóink!

— Az én tüzem — nevet elégedetten az öreg — úgy égett, mint a huzat! Pedig alig használtam el alája egész évben negyven-ötven mázsa fát!

— Szédületes! És milyen fával szította a tüzet, Rabugya bácsi?

— Hát a trópusi topolyával. Ha maga azt tudná, mennyivel jobban ég, mint az ágáca!

TALÁL-MÁNY

Ambátor Ervin felállta a kétfrontos engedékenységet. Ráeszmélt arra, hogy aki harcol, az sebet is kaphat, márpedig ezt ő nem szeret- te. Az igazság az, hogy gyáva ember volt ez az Ambátor, és erre neje is inspirálta, aki vel im- máron húsz esztendeje élt békés egymás mel- lett felében.

Ambátor már a kül- sejében is igyekezett ta- lálmányának szellemét megtestesíteni. Megnö- vesztette a haját, hogy a fiatalok lássák: nem zárkozik el a modern izléstől. Hosszú haját viszont egy micisapka alá gyömöszölte.

Mértéktelen bár, de lelkesedett az új me- chanizmusért, ugyanak- kor nem mulasztotta el leszőgezni, hogy azért a régi sem volt kutyta.

Reggel az utca bal ol- dalán ment el otthonról, este a jobb oldalon tért haza. Egyszer megpró- bálta, hogy az út közé- pén menjen, de akkor felírta a rendőre.

Ha ezeketán valaki azt gondolná, hogy Am- bátor igyekezett az el- lentéteket kiegyenlíteni, az egymással vitatkozó- kat közös nevezőre hozni, az az elmondot- takból sem érti az Am- bátor-féle találmányt. Ha ugyanis a szemben- állókat kibékítene, kén- telenen lenne az egyik oldalra állni, ami ez esetben már a hal- vány ellenzékiesség lát- szatát kelthetné.

Gondolom, a tisztelt olvasó megérti Ambátor lelkivilágát, amit csak azért eszteltem ilyen részletesen, mert vele még nem találkozhat- tak, hiszen egyedül van. Bevált-e a találmanya, vagy elbukott?

Tudom, egyesek most azt várják tőlem, mon- djam ki, hogy boldogul. Ezzel szemben mások azt követelik, hogy rúg- jam ki a nyomorultat, mert egy ilyen ingadozó opportunista nem lehet más a sorsa.

Hát kérem... Szó- val...

Hagynak engem bé- kén! Mit provokálnak?

Ösz Ferenc

Maurice Druon

AZ ÜVEG- KOPORSÓ

A kastélynak szerencsére két szárnya volt, s ez lehe- tővé tette a fivérek számára, hogy sose találkozzanak. Ikrek voltak, egyforma volt a természetük, ugyanolyan gör- nyedt tartással jártak, s mindkettőben ugyanaz a vele- született gonoszság lakozott. A Paluselle család két utolsó tagja gyűlölte egymást, és kölcsönösen abban reményked- tek, hogy mihamarabb eltemethetik a másikat.

Az ifjabbik úgy vélte, jogos ez az óhaja, mert amit a természet születéskor elvett tőle, a halál jóváteheti. Am egy váratlan apróság, egy kicsiny kő, amely elzárta az epeutakat, megfosztotta ettől a végső elégtételtől is.

A gyászjelentés idején Franciaország-szerte összesen hatvan két unokafivér és atyafi nyomott el egy-egy baljós mosolyt, hogy azután tüstént bámerüljön sötét szá- mításaiba. Egyikük sem járt még soha Paluselle-ben, de mindegyikük oda tudta képzelni magát az olajfákkal és fűekkel körülvett hatalmas kastélyba, amely telis-tele van műtárgyakkal, s ahol a két öreg bolond élt, leszá- mazottak nélkül. Az egyik öreg hát elment. S a másik bizonyára nemsokára hallat magáról.

A Grenoble-ban élő unokafivér, Cardaillon úr meg- kapta az első levelet a márkától. „Igen hálás lennék, ha az önnek kedvező időpontban meglátogatna engem Pa- luselle-ben. Fontos döntést hoztam, amelyet Önnek is meg kell tárgyalnom. Adja át tiszteletemet kedves feleségének és fogadja jókívánságaimat”.

Cardaillon úr napjait azzal töltötte, hogy újra meg újra ellenőrizte aprópénztárcája tartalmát, összegezte kis gazdasága bevételeit, átnézte a háztartási könyvet, meg- számolta a törőruhákat a fehérneműszekrényben és a fokhagymákat az éléskamrában.

A levél kézhezvételekor azt mondta a feleségének: — Ugye mindig mondtam neked kedvesem, a másik- nak volt csak olyan lehetetlen természete. Most, hogy Marc-Antoine egyedül maradt, máris közeledni próbál hozzánk...

A hosszú utazás alatt Cardaillon úr átadta magát az elringató álmoknak. Az a remény, hogy egy szép napon

számbaveheti az összes festményeket, ingaórákat, csésze- aljakat, s egyéb tárgyakat, amiket a kastély magabarej- tett, felvillanyozta. S már látta lelki szemével a nagy lehetőséget, hogy férjhez adhatja a lányait, s nem is kell a saját pénzeszacskóit kiürítenie.

A Paluselle-i kastély minden várakozását felülmuta. Az ablakokat drága himzett függönyök takarták, úgy, hogy a szobában egészen komor félhomály volt. De azért kivehetette a különböző tárgyakat, s fel is ismert egy kis flamand fiókosszekrényt, mellette egy Szent Sebestyént ábrázoló festményt a sienai iskola modorában, két római császár mellszobrát, egy ében, elefántcsont- és gyöngyház berakású firenzei szekrénykét, s a mesterművek mellett még számtalan kisebb értékű dísz tárgyat: keleti cscesbe- cskéket, ékszládikákat, porcelán talakat.

Egy szótlán szolgálta vezette be ebbe a szobába, s tü- stént magára hagyta, úgy hogy volt ideje nézelődni. S ek- kor hosszúka üvegdoboz vonta magára a figyelmét, ame- lyet egy XV. Lajos korabeli, damasztal bevont ágyon he- lyeztek el. Az üvegdobozban egy holttest feküdt, egy bá- jos, tizenhat-tizenennyolc év körüli lányé.

Cardaillon urat annyira lenyűgözte ez a látvány, hogy észre sem vette, amikor a házigazda belépett. Meglepe- tésében ki sem tudta nyögni azokat a baráti üdvözlő sza- vakat, melyekre pedig egész úton készülődött.

— Örülök, hogy látom — szóló Marc-Antoine de Pa- luselle. — Ön bizonyára az én legközelebbi rokonom és minden valószínűség szerint kettőnk közül én fogok előbb távozni az élők sorából. Ezért úgy gondoltam, hogy Önt teszem meg törvényes örökösömnek.

Cardaillon úrnak átva maradt a szája, s ki se tudta mondani az ilyenkor szokásos választ: „Ugyan, ne is gon- doljon rá; ön eltemet mindannyiunkat!”

A másik folytatta:

— Csupán arra kell még figyelmeztetnem, hogy a végredeletemben lesz egy titkos záradék, amelyet csak halálom után lehet felfedni, ám önnek már most el kell köteleznie magát, hogy azt tiszteletben tartja. Nem kérem azonnal a választ; küldje el tizenöt napon belül a köz- jegyzőmhöz.

A márkí le sem ültette unokafivérét, meg sem kí- nálta semmivel. Ismét a hallgatag szolgáló jött érte, s a személyzeti lépcsőn kivezette. Cardaillon úr maga se tud- ta, hanyadán áll, amikor visszaérkezett Grenoble-ba.

— Soha! — kiáltott fel a természetes Cardaillon asszony, amikor megtudta a látogatás eredményét. — Ez csapda. Ki tudhatja, hogy a vén bolond mit írt bele abba a zá- radékba? Pusztá gonoszszágból arra kötelezhet minket, hogy az ő holttestét közszemlére tegyük a szalonunkban, vagy azt, hogy váljunk el, vagy azt, hogy alapítsunk va-